

Akta Szymona Zachariasza (Sygn. 476)
Files of Szymon Zachariasz
RG-15.344

United States Holocaust Memorial Museum Archives
100 Raoul Wallenberg Place SW
Washington, DC 20024-2126
Tel. (202) 479-9717
e-mail: reference@ushmm.org

Descriptive summary

Title: Akta Szymona Zachariasza (Sygn. 476)
Files of Szymon Zachariasz

Dates: 1941-1975

Accession number: 2015.7

Creator: Sz. (Szymon) Zacharjasz

Extent: 5,744 digital images

Repository: United States Holocaust Memorial Museum Archives, 100 Raoul Wallenberg Place SW,
Washington, DC 20024-2126

Languages: Polish
Yiddish
Russian

Scope and content of collection

Collection of files relating to Szymon Zachariasz and his political activities. Contains resumes, surveys, certificates, identity cards, memories of Zachariasz; memories and reports of the Komunistyczna Partia Polski (KPP) and its activists, records on the cooperation with the editorial committee of the dictionary "Słownik Biograficzny Działaczy Polskiego Ruchu Rewolucyjnego", articles published in the "Folks Sztyme", and other unpublished speeches and articles, 1941-1968; papers, historical sketches, instructions, clippings and extracts from the press issued on the celebration of the anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising, 1949-1961; minutes, reports, correspondence of the Polska Partia Robotnicza (PPR) and Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR) on creation of cooperatives, preventing emigration to Israel, participation in world conferences, 1946-1958; reports and minutes, notes on the activities of Jewish organizations in Poland, 1945-1950; correspondence and notes on the activities of Szymon Zachariasz, 1946-1957.

Administrative Information

Restrictions on access: No restrictions on access.

Restrictions on reproduction and use: Reproduction of more than 100 pages of copies of documents for researchers or other institutions requires a written permission of the General Director of the State Archives of the Republic of Poland. Publication of more than 10 complete documents in an individual work requires the written authorization of the General Director. The Museum may not publish any archival material obtained from the General Director, including specific archives under his control, on the Internet, the World Wide Web, or any other publicly accessible on-line network without the written permission of the General Director. Citation of the materials in any publication must refer to the Museum and the Polish State Archives and must include the name of the archival group and catalogue number of the originals.

Preferred citation: Preferred citation for USHMM archival collections; consult the USHMM website for guidance.

Acquisition information: Source of acquisition is the Archiwum Akt Nowych, Poland. The United States Holocaust Memorial Museum received the digitized collection via the United States Holocaust Memorial Museum International Archival Programs Division in Feb. 2015.

Existence and location of originals: Archiwum Akt Nowych

Processing history: Processed by Aleksandra Borecka, 2015.

System of arrangement

The system of arrangement of the source repository has been preserved on the microfilm reels.

Arranged in five series: 1. Personal files and memories on Szymon Zachariasz, 1941-1970, vol. 1-3; 2. Komunistyczna Partia Polski (KPP) and its activists, 1941-1968, vol. 4-17; 3. Celebration of the anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising, 1949-1961, vol. 18; 4. Activities of the Polska Partia Robotnicza (PPR) and Centralny Komitet Żydów Polskich (CKŻP), 1946-1996, vol. 19-26; 5. Jewish organizations in Poland (mainly Bund), 1945-1950, vol. 27-28; 6. Activities of Zachariasz in the PPR and KPP, 1946-1957, vol. 29-30.

Indexing terms

Zacharjasz, Sz. (Szymon), 1900-1970.
Centralny Komitet Żydów Polskich.
Komunistyczna Partia Polski.
Ogólny Żydowski Związek Robotniczy "Bund" w Polsce.
Polska Partia Robotnicza--History.
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce.
World Socialist Union of Jewish Workers--Po
Folks-Sztyme.
Jewish communists--Poland--History--20th century.
Political parties--Poland--History--20th century.
Communism--Poland--History--20th century.

Jews--Politics and government--20th century.
Labor movement--History--20th century.
Poland--Politics and government--1945-1980.
Minutes.
Correspondence.
Memories.
Speeches, addresses, etc.
Clippings (Books, newspapers, etc.)

CONTAINER LIST

Szymon Zachariasz (1900-1970), członek Poalej Syjon Lewicy, od 1918 r. KPP. W latach 1927-1938 członek KC KPP, od 1929 r. sekretarz Centralnego Biura Żydowskiego przy KC KPP. Spędził sześć lat w więzieniu za działalność polityczną. Był słuchaczem Międzynarodowej Szkoły Leninowskiej w Moskwie (1932), uczestnikiem VII Kongresu Kominternu w 1935r. W czasie II wojny przebywał w ZSRR, działał w CBKP i ZPP, po wojnie był członkiem prezydium CKŻP. W latach 1948-1964 członek Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej KC PZPR. Autor wielu opracowań z zakresu polskiego i żydowskiego ruchu robotniczego. Odznaczony Sztandarem Pracy I Klasy i Krzyżem Komandorskim z gwiazdą.

W zespole znajdują się materiały:

- Życiorysy, ankiety, zaświadczenia, legitymacje, mandaty, wspomnienia o Zachariaszu, 1941-1970, 1971, t.1-3;
- Wspomnienia i relacje dotyczące KPP i jej działaczy, współpraca z redakcją Słownika Biograficznego Działaczy Polskiego Ruchu Rewolucyjnego, artykuły publikowane na łamach „Folks Sztyme”, przemówienia i artykuły niepublikowane, 1941-1968, sygn. t.4-17;
- Obchody rocznic Powstania w Getcie Warszawskim: referaty, szkice historyczne, instrukcje, wycinki i wypisy z prasy, 1949-1961, t.18;
- Działacze PPR i PZPR przy Centralnym Komitecie Żydów w Polsce oraz przy komitetach żydowskich na Ziemiach Odzyskanych, sytuacja ludności żydowskiej, tworzenie spółdzielni, przeciwdziałanie emigracji do Izraela, udział w światowych konferencjach Żydów: protokoły, sprawozdania, korespondencja, uchwały, rezolucje, preliminarze budżetowe, 1946-1958, t.19-26;
- Działalność organizacji żydowskich w Polsce, głównie Bundu: sprawozdania, protokoły, referaty, notatki, 1945-1950, t.27-28;
- Działalność Zachariasza w PPR i PZPR: korespondencja, wnioski, notatki, 1946-1949, 1955-1957, t.29-30.

Numery teczek, tytuły i opis:

1. Materiały biograficzne: wspomnienia, życiorysy, zaświadczenia itp. 1941-1970 (1975), k. 49, mnp, rkp, j. Polski, rosyjski.
2. Materiały osobowe: legitymacje i mandaty. 1943-1967, rkp, druki, 17 sztuk, polski, rosyjski.
3. Zaświadczenia i opinie Zachariasza o różnych działaczach, wnioski o odznaczenia 1954-1967, k. 40, mnp, rkp, rosyjski, polski.
4. Wspomnienia i relacje o KPP nagrywane dla Zakładu Historii Partii. 1960-1966, mnp, k. 101, polski.
5. Biografia Gustawa Henrykowskiego i bibliografia jego prac. 1957-1958, k. 199, rkp, mnp, polski.
6. Materiały zebrane do biografii G. Henrykowskiego. 1957-1958, k. 232, rkp, j. polski, żydowski.
7. Biografia Abrama Zachariasza [brat Szymona]. 1959, rkp, mnp, k. 100, j. żydowski
8. Biografie działaczy ruchu rewolucyjnego, m.in. Józefa Lewartowskiego, Juliana Bruna, Samuela Meretika. 1959-1966, k. 303, rkp, mnp, druk, j. Polski, żydowski.
9. „Di menczn fun KPP” (praca z biografiami G. Dua Bogena, J. Lewartowskiego i S. Lewina) oraz odpis listu Z. Kliszki w/s wydania książki. 1967-1968, k. 456, mnp, druk, j. Żydowski, polski
10. „Di menczn fun KPP”: wstęp, indeks nazwisk, przypisy, wycinki prasowe. 1967-1968, rkp, mnp, druk, k. 135, j. żydowski
11. Notatki do historii polskiego i żydowskiego ruchu robotniczego. 1946-1966, k. 235, j. Polski, żydowski, mnp, rkp
12. Materiały do historii Centralnego Biura Żydowskiego KPP: projekt statutu i korespondencja. 1960-1966, mnp, k. 98, j. polski
13. Notatki do historii Bundu i Kombundu. 1960-1966, rkp, mnp, druk, k. 261, j. Polski, żydowski, niemiecki, rosyjski.
14. Materiały dot. słownika biograficznego działaczy ruchu robotniczego: biogramy, korespondencja, notatki. 1961-1967, rkp, mnp, druk, k. 134, j. Polski, żydowski
15. Wycinki prasowe z „Folks-Sztyme”. 1946-1950, rkp, druk, k. 248, j. żydowski
16. Teksty przemówień i artykułów. 1945-1966, k. 233, rkp, mnp, j. Polski, żydowski
17. Wspomnienia b. członków KPP zebrane przez Zachariasza. 1941-1951, k. 244, rkp, mnp, j. Polski, żydowski.
18. Materiały dot. powstania w getcie warszawskim: referaty, wycinki, notatki. 1949-1961, k. 309, mnp, druk, j. Polski, żydowski
19. Protokoły posiedzeń Frakcji PPR przy CKZP, 1946-50, k. 308, mnp, rkp, polski, żydowski.

20. Materiały z narad Frakcji PPR: przemówienia, protokoły, rezolucje 1946-49, k. 231, rkp, mnp, j. Polski, żydowski.
21. Praca polityczna wśród ludności żydowskiej: teksty i projekty uchwał, notatki służbowe, odpisy korespondencji, okólniki. Ciekawe: odpisy „Nowego Izraelity – Biuletynu Informacyjnego Ligi Izraelitów w Polsce <Agudar [!] Haisraelim”. 1946-56, k. 161, mnp, rkp, polski, żydowski.
22. Działalność polityczna i społeczna: korespondencja przychodząca i wychodząca, sprawozdania, przemówienia, preliminarze budżetowe. 1946-1968, k. 192, rkp, mnp, polski, żydowski.
23. Spółdzielczość żydowska w Polsce: korespondencja, protokoły, biuletyn „Sygnały Współzawodnictwa Pracy”, sprawozdania. 1947-49, k. 73, mnp, rkp, polski, żydowski.
24. Udział w światowych i europejskich kongresach Żydów: korespondencja, przemówienia, sprawozdania. 1948-58, k. 138, mnp, rkp, polski, żydowski, rosyjski.
25. Działalność zespołów PPR i PZPR przy lokalnych Komitetach Żydowskich: protokoły, sprawozdania, korespondencja. 1946-50, k. 281, mnp, rkp, polski, żydowski.
26. Działalność zespołów PPR i PZPR przy Komitetach Żydowskich na Ziemiach Odzyskanych: protokoły, sprawozdania. Pojedyncze dokumenty dot. Działalności TSKŻ. 1946-56, k. 285, mnp, rkp, polski, żydowski.
27. Współpraca międzypartyjna: protokoły zebrań centralnych i wojewódzkich, odezwy, korespondencja. 1946-50, k. 64, mnp, rkp, polski, rosyjski.
28. Materiały dotyczące współpracy z Bundem: korespondencja, protokoły, sprawozdania, spisy członków, materiały o likwidacji partii. 1945-49, k. 308, rkp, mnp, polski, żydowski.
29. Korespondencja wychodząca i przychodząca. 1946-49, k. 60, mnp, rkp, polski, żydowski, rosyjski, angielski.
30. Działalność w Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej KC PZPR: korespondencja i wystąpienia. 1955-57, k. 18, mnp, rkp, polski.